

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, declarat de avocata Aliona Postoroncă în numele inculpatului

Creanga Dumitru.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 23.08.2017 – 07.03.2019,
instanța de apel: 23.03.2019 – 21.05.2019,
instanța de recurs: 19.08.2019 – 30.10.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 07 martie 2019, Creanga Dumitru a fost condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal la 5 închisoare și art. 172 alin. (2) lit. g) Cod penal închisoare.

Potrivit art. 84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru minori, începând din la 07.03.2019.

Cererea procurorului privind încasarea în folosul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 11.384 lei, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Ipati Valentin, dar în privința lui hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Creanga Dumitru, la 19 noiembrie 2016, aproximativ ora 21:00, fiind împreună cu Ipati Valentin și aflându-se la

domiciliul lui xx, din s. xx, r-nul xx, având scopul satisfacerii poftei sexuale împărțindu-și rolurile, forțat au dezbrăcat-o și aplicând violența - Ipati Valentin a lovit-o cu palmele peste față în vederea înfrângerii rezistenței fizice, provocându-i multiple excoriații în regiunea feții și gâtului, după care Creanga Dumitru, contrar voinței acesteia, a întreținut cu ultima un raport sexual forțat.

Prin acțiunile sale intenționate Creanga Dumitru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, săvârșit de doua persoane.

Ulterior, Creanga Dumitru, la 19 noiembrie 2016, aproximativ ora 21:15, aflându-se la domiciliul lui xx, din s. xx, r-nul xx, în aceleași circumstanțe continuându-și acțiunile criminale, dorind satisfacerea poftei sexuale în formă perversă, din motive sadice, i-a introdus un obiect dur în vagin.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Creanga Dumitru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 172 alin. (2) lit. g) Cod penal, satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, prin constrângere fizică, din motive sadice.

Instanța, analizând probele administrate, a ajuns la concluzia că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor incriminate este dovedită integral.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, că careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite.

De asemenea, instanța a reținut că conform art. 70 alin. (3) Cod penal la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoanele care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită redusă la jumătate.

Potrivit art. 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Totodată, deși minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională, instanța a concluzionat a nu aplica în privința inculpatului Creanga Dumitru o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunile comise, sau una mai blândă, de altă categorie deoarece scopul și motivele faptei au atentat grav asupra relațiilor sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea sau viața părții vătămate xx.

Ori, rolul inculpatului în săvârșirea infracțiunii, comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, nu a micșorat esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și nu a contribuit la descoperirea infracțiunilor imputate.

Astfel, ținând cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite de inculpat, una care face parte din categoria celor mai puțin grave, iar alta din categoria celor grave,

pentru care, legiuitorul pentru ambele infracțiuni prevăzute de 171 alin. (2) lit. c) și 172 alin. (2) lit. g) Cod penal a stabilit pedepse sub formă de închisoare de la 5 ani la 12 ani, precum luând în considerație circumstanțele cauzei în ansamblu, instanța a considerat rațional de a-i stabili inculpatului pedeapsă în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal - închisoare pe termen de 5 ani și în baza art. 172 alin. (2) lit. g) Cod penal - închisoare pe termen de 5 ani, iar în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial a pedepselor, definitiv lui Creanga Dumitru i-a stabilit pedeapsa sub formă de 7 ani de închisoare, cu executarea acesteia într-un penitenciar pentru minori, cu arestarea din sala de judecată.

Totodată, instanța a rezumat că în conformitate cu art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, și poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. În cazul condamnării câtorva persoane în aceeași cauză, cheltuielile judiciare se repartizează în dependență de vinovăția, gradul de răspundere și situația materială a fiecăreia din ele.

Ori, expertizele în cauză au fost dispuse de organul de urmărire penală pentru a constata circumstanțele infracționale, constituind o măsură procesuală obligatorie ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Astfel, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat, au fost necesare pentru efectuarea expertizelor în cauză, ceea ce constituie cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare în asemenea caz.

3. Procurorul în Procuratura raionului Anenii Noi, Mihai Nicolai, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasat de la inculpați, în mod solidar, cheltuielile judiciare în mărime de 11.384 lei.

Apelantul a invocat că potrivit art. 229 Cod de procedură penală cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Alin. (3) a aceleiași norme, prescrie că instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Însă, instanța nu a motivat circumstanțele și motivele care au stat la baza respingerii cheltuielilor judiciare și trecerii acestora în sarcina statului, dar nu a condamnatului care nu este o persoană vulnerabil, persoane la întreținere nu are, din care motiv aceste cheltuieli urmează a fi încasate de la ultimul.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri echitabile.

Apelantul a indicat că nu i-a fost demonstrată vinovăția pe fapta de viol și tentativă de viol, aceste acuzații nu au fost confirmate prin examenul medico-legal.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, apelul declarat de procuror, a fost respins, ca nefondat.

A fost admis apelul declarat de inculpat, casată sentința în latura pedepsei și pronunță o nouă hotărâre.

Lui Creanga Dumitru, recunoscute vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c), cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3), 79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare.

Lui Creanga Dumitru, recunoscute vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. g), cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3), 79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare.

Confirm art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu executare în centru de detenție pentru minori și tineri.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că vinovăția inculpatului este integral dovedită prin probe administrate și că acțiunile lui au fost corect calificate de către prima instanță în baza art. 171 alin. (2) lit c) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică, săvârșit de două persoane și în baza art. 172 alin. (2) lit. g) Cod penal, ca satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, prin constrângere fizică, din motive sadice.

Ori, la materialele cauzei sunt anexate suficiente probe ce indică concret la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate.

De asemenea, instanța de apel a statuat că infracțiunile săvârșite, conform art. 16 alin. (3) și (4) Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor grave, la caz lipsesc circumstanțele agravante, iar ca circumstanță atenuantă este vârsta minoratului la săvârșirea infracțiunilor.

În același timp, deși în partea motivată a sentinței contestate prima instanță a stabilit în privința lui Creanga Dumitru starea de minorat a acestuia la momentul săvârșirii infracțiunilor, ceea ce reprezintă circumstanță atenuantă excepțională, la individualizarea pedepsei a omis aplicarea prevederilor legii penale în acest sens, circumstanțe ce impun casarea sentinței în partea individualizării pedepsei în privința ultimului.

Astfel, ținând cont de faptul, că inculpatul a comis infracțiunile fiind la vârstă minoră, pedeapsa urmează a-i fi stabilită cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3) Cod penal ori, la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

Conform art. 78 alin. (5) Cod penal, dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art. 79.

Potrivit art. 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum

și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Luând în considerare prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, inculpatului urmează a-i fi aplicată pedeapsa pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor.

Deci, reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, ținând cont de scopul pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane, instanța de apel a concluzionat că inculpatul urmează a fi condamnat pe art. 171 alin.(2) lit. c) Cod penal și pe art. 172 alin. (2) lit. g) Cod penal cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3), 79, 84 alin. (1) Cod penal, cu executarea pedepsei în centrul de detenție pentru minori și tineri, aceasta fiind o pedeapsă echitabilă, adică suficientă pentru restabilirea echității sociale și pentru corectarea inculpatului, care, în opinia instanței de apel, își va atinge scopul pedepsei penale prevăzut la art. 61 Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a reținut că efectuarea expertizelor judiciare a fost dispusă în vederea demonstrării vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunilor incriminate, fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării de stat.

5. Avocata Aliona Postoroncă, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor judecătorești în latura pedepsei, cu aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse non privative de libertate.

Recurenta a indicat că la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, instanța de judecată a dat o interpretare greșită normelor de drept materiale, comițând în sensul dat erori de drept.

Ori, instanța urma să pună în valoare datele ce caracterizează persoana inculpatului și să țină cont de prevederile art. 75 Cod penal.

Instanța de apel, deși a motivat ca circumstanță atenuantă vârsta minoratului la săvârșirea infracțiunii, dar la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de această circumstanță excepțională.

Conform art. 78 alin. (5) Cod penal, dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art. 79 Cod penal.

Luând în considerație că infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria de infracțiuni grave, dar în speță nu se atestă recidiva periculoasă sau deosebit de periculoasă, inculpatul a comis infracțiunea în timpul minoratului, era oportun ca să-i fie aplicată o pedeapsă non privativă de libertate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct.10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, în temeiul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al apărării, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 70 alin. (3), 78, 79, 84 alin. (1) Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoanele care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită redusă la jumătate. Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate.

Ori, în consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a concluzionat că în cazul în care inculpatul a săvârșit, cu intenție, două infracțiuni grave, care au atentat asupra relațiilor sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea sau viața persoanei, chiar și în prezența circumstanțelor invocate de avocat (*pct. 5. din*

decizie), stabilirea unei pedepse non privative de libertate, ar reprezenta o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura pedepsei în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Împrejurările enunțate denotă în mod evident, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Aliona Postoroncă, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în privința inculpatului Creanga Dumitru xx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată va fi pronunțată la 15 noiembrie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun